

Alevî Ne Demektir?

Kelime manâsıyla Alevî Hz.Ali'yi seven ve O'na mensup olan kişi demektir.

Hz.Ali'yi sevenler, başlıca iki gruba ayrılır: **Hasbî ve samimî taraftarlar ve siyasî taraftarlar. Bunlardan birincisi, O'na (RA) Allah için muhabbet göstermişlerdir.** Bu muhabbet safî, net ve durudur. Kaynağı salâbet ve hamiyet-i diniyedir. Bu hasbî taraftarlar, Hz.Ali'ye iki nokta-i nazardan teveccüh göstermişlerdir. Birincisi Ali'nin yüksek kemalâtı ve üstün meziyetleridir. O'nun fazilet ve kemalâtı, takva ve ubudiyeti, mü'minlerin kalb ve dimağlarında, muhabbet ve takdire inkılâp etmiştir. İkincisi, Hz.Ali'nin (RA) Ehl-i Beyt[1] silsilesinin mümessili olmasıdır. Müslümanlar o silsilenin başı olan Hz.Ali'ye (RA) samimî bir muhabbet ve derin bir saygı göstermektedirler.

Bu iki cihetten kaynaklanan muhabbet, Kur'an ve Sünnet çizgisine uygundur. Dine gölge değil, vesile olmaktadır. Meşrudur, mâkuldür. Fitrî, hasbî ve samimîdir. Hz.Resûlullah (SAV), istikbâlde ortaya çıkacak fitne ve fesatlarda, Hz.Ali'yi (RA) ümmet nazarında ithamlardan korumak için O'nun kemalât ve meziyetlerini ehemmiyetle nazara vermekte:

"Ben kimin dostu isem, Ali de onan dostudur."

"Ali'yi yalnız mü'minler sever, O'na yalnız münafıklar buğzeder."

"Ben size iki şey bırakıyorum: Kur'an ve Ehl-i Beyt'im. Bunlara temessük ederseniz, kurtulursunuz."

gibi hadîs-i şerifleriyle bu iki ciheti tescil ve ilân etmektedir. Hz.Resûlullah'ın bu takdîr-kâr beyanları, O'nun kemalâtma bir hüccet ve delil teşkil eder. Bu emr-i Peygamberî'den dolayı başta Sahâbe-i Kirâm olmak üzere bütün Müslümanlar, Hz.Ali'ye ve Ehl-i Beyt'e teveccüh göstermişler ve o silsile-i azimeyi hasbî olarak sevmişlerdir. Bu mânâda Hz.Ali'yi sevmek, dini sevmek, Hz.Peygamber'i (SAV) sevmek demektir.

İkinci grub taraftarlar ise, O'nu siyasî mânâda sevenlerdir.

Bunlar arasında ciddî bir hedef birliği yoktur; herbiri, ayrı bir sebeble Hz.Ali'ye taraftarlık gösterirler.

Bilindiği gibi, siyasî tercih ve taraftarlığın kendine mahsus bir mantık ve bir hedefi vardır. Genellikle, siyasî faaliyetler, ister istemez siyasî varlığın tesciline ve devamına hizmet edebilecek muhtelif sâiklerin emir ve kontrolüne girer. Bilhassa siyasî tansiyonun yükseldiği zamanlarda, siyasî faaliyetler içerisinde tarafgirlik, menfaat, rekabet, kıskançlık, kin, hased, hırs, soy-sop taraftarlığı gibi hisler, şiddetli ve acımasız bir biçimde ortaya çıkar. İçtimai bünyede bir çatışma iklimine girilir. Sâikleri ve hareket noktaları birbirinden farklı birçok fikirler, aynı hedefte birleşebilir.

Siyasî taraftarlık şekil ve satıh üstü hedefler açısından bir birlik ruhu gösterirken, gerçek cephesiyle, yani gaye ve niyet itibariyle birbirinden farklı ve dağınıktır.

Siyasi taraftarlar, bir yığını andırır. Bu yığında farklı keyfiyette hizipler, gruplar mevcuttur. Genelde her grub, her siyasî hizib, kendi maksadını tahakkuk ettirmek için siyasî kütleye güç ve kuvvet katar. Bu sebeble, siyasî tercih ve tarafgirlikte, fikrî ve hissî bir insicam bulunmaz.

Bu tesbitler çerçevesinde, Hz.Ali'ye (RA) taraftar görünenlere baktığımızda, hedef ve gayeleri değişik birçok siyasî gruplar görürüz.

Bu gruplar anahatlarıyla beşe ayrılır:

Birinci Grup: Hz.Ali'nin (RA) siyasî taraftarları içinde birinci grubu, "**dinde mutaassıp, muhakeme-i akliyede noksan**" insanlar teşkil ediyordu. Bu tipler, İslâmî ölçülerde oldukça taşkın ve mutaassıp ve o derecede dar görüşlü, mizansız ve muvazenesiz insanlardı. Bunların ekserisi bedevî idi. İçlerinde sahâbeden hiç kimse yoktu. Bunlar Sıffîn muharebe-sinden sonra, Hakem Hâdisesinde Hz.Ali'ye karşı çıkarak O'nun ordusundan ayrıldılar. Hz.Ali'nin hakemi kabul etmesini küfür telâkki ettiler ve O'nu (RA) çok ağır bir şekilde itham ettiler. Onlara göre, Hz.Ali (RA) hakemi kabul etmekle dinden çıkmıştı. Bu grub, Hz.Ali'nin (RA) ordusundan huruç ettikleri için kendilerine "Haricîler" ismi verildi. Haricîlerin ortaya çıkması ile İslâm tarihinde yeni bir fitne ve fesat grubu teşekkül ediyordu. Hz.Ali (RA) bir ordu hazırlayarak Haricîlerin üzerine yürüdü ve onlara Nehrevan'da büyük kayıplar verdirdi.

Bu birinci grup, Hakem Hâdisesine kadar Hz.Ali'yi (RA) taşkın ve ölçüsüz bir surette sevdikleri halde, bu hâdiseden sonra, O'nun en büyük ve amansız düşmanı kesilmişlerdir.

İkinci Grup : Hz.Ali'nin (RA) taraftarları içinde ikinci grub, **münafıklar ve Yahudi dönmeleri**ydi. Bunlar, iki yüzlü, dessay, sahtekâr, yalancı, karanlık fikirli ve karanlık ruhlu insanlardı. "*Hz.Ali'ye muhabbet ve Evlâd-ı Resul sevgisi*" gibi masum bir fikrin altında gerçek yüzlerini gizliyorlardı. Halkın içinde sûret-i haktan gözüküyor, Müslümanlar arasında fitne çıkartıyor, sürekli sapık fikirler üretiyorlardı. Bunların gayesi, İslâmiyet'i içten yıkmak, inanç ve itikadları sarsmak, Müslümanları birbirilerine düşürüp tefrika çıkarmaktı.

Bu grubun İslâm dünyasında yapmış olduğu ihanetin boyutları çok derindir. Bu fitne, siyaset sahasından itikad sahasına indiği için, bir kısım mü'minlerin inançlarında kapatılması müşkil gedikler açmıştır.

Üçüncü Grup: Emevîlerin ırkçı idarelerinden rahatsız olarak Hasan ve Hüseyin Efendilerimizin yanında yer alan tâifelerdir.

Bilindiği gibi, Emevîler başa geçince, icraatlarında birinci derecede ırkçılığı esas aldılar; saltanatlarını Arab milliyetçiliği üzerine bina ettiler. Irkçılığın, adalet ve hakperestliği yıkma ve bozma karakteri, Emevîleri diğer kavimlere karşı gayet katı, sert ve acımasızca davranmaya şevketti. Bu ise, sair kavimlerde rahatsızlık meydana getirdi. Diđer taraftan, Emevî saltanatındaki aşırı israf ve debdebe de ikinci huzursuzluk kaynağı oldu. Emevîlerin bu ölçüsüz ve mes'uliyetsiz icraatlarından rahatsız olan diğer kabile ve aşiretler onlardan intikam almak için Hz.Hasan ve Hz.Hüseyin'e taraftarlık gösterdi ve Onların ordusunda yer aldılar.

Dördüncü Grup: Bu grubu **İranlılar** teşkil eder. Hz.Ali (RA) ve Âî-i Beyt sevgisi İranlılarda ekseriyet itibariyle çok farklı bir şekilde tezahür etmiştir. Bu sevgi, Kur'an ve Sünnet'in düsturları haricinde, aşırı ve ölçüsüzdür. Öyle ki bugün dahi İran'da, günlük hayatta, düğün ve şenliklerde, dinî toplantılarda, bu ölçüsüz sevgi, etkisini sürekli olarak göstermektedir. Sazlı sözlü toplantılarda 14 asır önce Ehl-i Beyt'in başına gelen o elîm facialar için gözyaşı dökülmekte, bu facialar bahane edilerek sahâbelere devamlı kin ve adavet beslenmektedir. Bu merasimler, bilhassa Muharrem ayında sıklaştırılır; bu vesile ile ruhlarda ve kalplerde intikam hisleri yeniden ihya edilir ve halkın şuuraltına zerkedilir. Yahudilerin, **Ađlama Duvarı** karşısına geçip ağlamaları gibi, İranlılar da Muharrem ayında bir matem havasına girerler. **İran'da din, Muharrem ayında acılı bir destana döner.** İnançla, kin ve intikamı birlikte, maharetle yoğuran ağıtlar yakılır, kadınlar hıçkırık ve figanlarla, erkekler dizlerini ve sırtlarını döverek içlerini boşaltırlar.

Bugün, İran'da, belli bir yaşa gelmiş her çocuk bu trajedik olayları en ince teferruatına kadar yaşar. Her çocukta, şuuraltında, bazı şahsiyetlere ve bazı değer hükümlerine karşı bir nefret uyandırılmıştır. Artık bir ömür boyu, bu telkinlerin te'sirinden kurtulamayacaktır.

Beşinci Grup: Bu grub üç zihniyetin taraftarlarından teşekkül etmiştir. Bunlar, **İran'daki mecusî dininin reis ve ruhanîleri, İran'daki ırkçılar ve eski saltanat hanedanının mensupları** dır. Mecusî reis ve ruhânîler, inançları İslâm'ın karşısında eridiği ve kendileri de cemiyet bünyesinde eski itibarlarını kaybettikleri için, her halükârda İslâm'dan intikam almanın fırsatını kolluyorlardı.

Hanedan mensupları ise, binlerce yıllık saltanat ve mefahirleri İslâm ile zir-ü zeber olduğundan, köle olarak baktıkları ve çıplak telâkki ettikleri bedevi Arapların, bugün kendilerine hükmetmelerini kat'iyyen hazmedemiyorlardı.

İran ırkının üstünlüğünü kabûl eden ırkçılar ise, İslâm kültürü ile eski örf ve

âdetlerinin bir anda sökölüp atılmasından had safhada rahatsızdılar.

Bu üç zihniyetin mensupları, istisnaları bir tarafa bırakılırsa, genelde İslâm'dan intikam almak için, zahiren ve şeklen İslâm oldular[2]. İslâm'ı içten yıkmanın plânlarını yaptılar ve bu gaye etrafında birleştiler.

[1] **Ehl-i Beyt** : *Peygamber Efendimizin (SAV) evlat ve torunları.*

[2] *İbn-i Hazım, Fi'l-milel Ve'l-Ahvâ Ve'n-nihâl, 2. cilt, sh. 115, 1975, Beyrut.*